

Zaaknummer : 01089088
Ons Kenmerk : ODH1175152
Datum : 04-10-2024

Beschikking

Wet natuurbescherming - Soortenbescherming

Onderwerp

Op 30 november 2023 hebben wij de ontvangst geregistreerd van een aanvraag om ontheffing als bedoeld in artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming. De aanvraag heeft betrekking op het verduurzamen van één woning gelegen aan de Sluisweg 130 te Hardinxveld-Giessendam en is aangevraagd namens Fien Wonen. De aanvraag betreft het opzettelijk verstoren van de laatvlieger, alsmede het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de laatvlieger. Ontheffing wordt gevraagd voor het overtreden van de verbodsbepalingen zoals genoemd in:

- artikel 3.5, tweede lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de laatvlieger (*Eptesicus serotinus*);
- artikel 3.5, vierde lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de laatvlieger (*Eptesicus serotinus*).

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode 11 januari 2024 tot en met 11 januari 2029.

Besluit

Wij besluiten:

- I. de aangevraagde ontheffing te **verlenen** aan Fien Wonen;
- II. de in het vervolg van dit besluit opgenomen voorschriften te verbinden aan deze ontheffing;
- III. de onder “Relevante documenten” genoemde stukken onderdeel te laten zijn van deze ontheffing;
- IV. dat deze ontheffing geldig is vanaf bekendmaking van dit besluit tot en met 11 januari 2029.

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
voor dezen,

ing. L. Hopman
Hoofd Toetsing & Vergunningverlening Milieu
van de Omgevingsdienst Haaglanden

Appendix

1. Weergave van de beschikbaar gestelde spouwmuur in de woningen aan de Sluisweg 126, 128 130 en 132.

Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze beschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.

VOORSCHRIFTEN

Algemene voorschriften

- 1 De ontheffinghouder dient:
 - a. de start van de werkzaamheden uiterlijk twee weken van te voren te melden (startmelding);
 - b. het ecologisch werkprotocol op te sturen bij de startmelding van de werkzaamheden;
 - c. relevante wijzigingen in de uitvoering één maand van tevoren te melden. Het betreft wijzigingen die van invloed kunnen zijn op de effectbeoordeling van de aanvraag en/of de uitvoering van de voorgestelde mitigerende en/of compenserende maatregelen;
 - d. de datum van beëindiging van de werkzaamheden uiterlijk één week van tevoren te melden.

Bovenstaande meldingen dienen gericht te worden aan de Unit Groen, Bodem en Opsporing van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, Postbus 550, 3300 AN te Dordrecht, telefoonnummer 078-7708585, e-mailadres toezichtnatuur@ozhz.nl onder vermelding van 'flora en fauna'. De meldingen mogen schriftelijk of digitaal worden gedaan.

- 2 De ontheffinghouder is ervoor verantwoordelijk dat zijn personeel of derden die betrokken zijn bij de uitvoering van het project, op de hoogte zijn van de voorschriften in deze ontheffing en de maatregelen in het rapport 'Activiteitenplan Sluisweg 130 Hardinxveld-Giessendam' van 12 oktober 2023 en de aanvullende gegevens van 3 mei en 27 september 2024. Hiervoor dient een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld en op de locatie aanwezig te zijn. In het ecologisch werkprotocol dient in ieder geval het volgende te worden opgenomen:
 - a. de voorwaarden zoals opgenomen in deze ontheffing;
 - b. aanduiding van de locatie van het plangebied;
 - c. de uit te voeren werkzaamheden;
 - d. de periode waarin de werkzaamheden uitgevoerd worden;
 - e. de mitigerende en compenserende maatregelen;
 - f. de momenten waarop ecologische begeleiding ingeschakeld wordt;
 - g. het logboek van de ecologische begeleiding dat door de deskundige wordt bijgehouden.
- 3 Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing, het ecologisch werkprotocol inclusief het logboek van de ecologische begeleiding (i.c. controle, vrijgave werkzaamheden) op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren. De genoemde documenten mogen, mits leesbaar, digitaal worden getoond.
- 4 De werkzaamheden dienen ecologisch begeleid te worden door een deskundige¹ op het gebied van de laatvlieger.

¹ Een ecologisch deskundige is iemand die ecologisch advies geeft en/of werkzaamheden begeleidt op het gebied van leefgebieden en (beschermde) soorten. Hij of zij heeft schriftelijk aantoonbare ervaring en specifieke ecologische kennis, voortkomend uit of vergelijkbaar met een afgeronde mbo-, hbo- of universitaire opleiding, met als zwaartepunt Nederlandse ecologie. De ecologisch deskundige heeft voldoende kennis en jarenlange ervaring om ecologisch onderzoek uit te kunnen voeren en advies te kunnen geven. Hij of zij:

- (her)kent de functionaliteit van leefgebieden van (beschermde) soorten;
- heeft kennis van de algemeen erkende onderzoeks- en monitoringsmethoden;
- kan resultaten onderbouwd rapporteren en ecologische werkprotocollen uitwerken;
- kan anticiperen op en heeft voortschrijdend inzicht in het uitvoeren van ecologisch werk in de praktijk.
- kan specifieke ecologische maatregelen toepassen en begeleiden;
- kan aanvragen gericht op soortenbescherming opstellen of daarbij ondersteunen;
- zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van soortenbescherming en is werkzaam of aangesloten bij Nederlandse natuurorganisaties, (semi)overheidsinstanties of een (ecologisch) adviesbureau dat bij voorkeur is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.

- 5 De ontheffinghouder dient, met inachtneming van de voorschriften in deze ontheffing, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in het rapport 'Activiteitenplan Sluisweg 130 Hardinxveld-Giessendam' van 12 oktober 2023 en de aanvullende gegevens van 3 mei en 27 september 2024.
- 6 Indien een of meerdere in voorschrift 5 bedoelde maatregelen onverhoopt niet uitvoerbaar zijn, dienen hiervoor minimaal gelijkwaardige maatregelen voor wat betreft de functionaliteit en effectiviteit te worden getroffen.
- 7 Tijdig, uiterlijk één maand voordat de in voorschrift 6 bedoelde maatregelen worden uitgevoerd, dienen deze ter goedkeuring aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid te worden voorgelegd.
- 8 De details over de plaatsing, de types en het onderhoud van de voorzieningen dienen te worden gemeld via het registratieformulier verblijfsvoorzieningen op <https://eloket.odh.nl/verblijfsvoorzieningen>. Deze meldingen dienen te worden gedaan:
 - a. voor tijdelijke voorzieningen: uiterlijk twee weken na het verzenden van deze ontheffing;
 - b. voor permanente voorzieningen: uiterlijk één week voor het plaatsen van de permanente voorzieningen.

Specifieke voorschriften

- 9 Het ongeschikt maken van de zomerverblijfplaatsen van de laatvlieger dient uitgevoerd te worden onder begeleiding van de ecologisch deskundige (voorschrift 4). De deskundige dient te allen tijde verslag te doen in het ecologisch logboek (voorschrift 2) van alle handelingen welke een effect hebben op de laatvlieger. Aan het ongeschikt maken zijn de volgende voorwaarden verbonden:
 - a het ongeschikt maken dient te worden uitgevoerd tussen 15 april tot en met 15 oktober. Dit is in de actieve periode;
 - b om vleermuizen redelijkerwijs de mogelijkheid te geven de verblijfplaats te verlaten voordat met de werkzaamheden wordt gestart, dienen exclusion flaps te worden geplaatst op de invliegopeningen;
 - c daar waar de exacte locatie van een verblijfplaats/de verblijfplaatsen niet bekend is, dient de gevel/bebouwing in zijn geheel ongeschikt gemaakt te worden;
 - d indien invliegopeningen met elkaar in verbinding staan is het, onder voorwaarde dat minimaal één van deze openingen ongeschikt wordt gemaakt door middel van een exclusion flap, toegestaan om de overige openingen ongeschikt te maken door middel van weringsborstels, rondschuim of compriband zonder plakranden. De ruimte tussen exclusion flaps mag maximaal 3 meter zijn;
 - e het gebruik van materialen waarin vleermuizen verstrikt kunnen raken of aan vast kunnen plakken of verwonden, zoals (steiger)netten, glaswol of purschuim is niet toegestaan;
 - f de maatregelen, waaronder exclusion flaps, waarmee de bebouwing ongeschikt is gemaakt, dienen gedurende minimaal vijf dagen met gunstige weersomstandigheden (minimaal 12 graden, een windkracht van minder dan 5 Bft en droog) te worden ingezet. Minimaal drie van de vijf dagen met gunstige weersomstandigheden dienen aaneengesloten te zijn. Bij overdag slecht weer, maar 's avonds anderhalf uur voor zonsondergang tot en met twee uur na zonsondergang goed weer, telt dit nog steeds als een dag met gunstige weersomstandigheden;
 - g na het ongeschikt maken en met inachtneming van de vereiste dagen met gunstige weersomstandigheden, dient een controlebezoek te worden uitgevoerd door de deskundige met behulp van een batdetector om de aanwezigheid van vleermuizen in de bebouwing uit te sluiten, alvorens het plangebied mag worden vrijgegeven voor het starten van de werkzaamheden;
 - h bij het ongeschikt maken in het najaar (1 september tot en met 15 oktober) geldt aanvullend op sub f en g hiervoor, dat de periode van vijf dagen met gunstige weersomstandigheden, waarvan drie aaneengesloten, en het daaropvolgende controlebezoek moeten zijn uitgevoerd op uiterlijk 15 oktober.

- 10 De permanente voorzieningen moeten functioneel zijn voor de periode waarvoor deze worden ingezet. Dit houdt in dat de voorzieningen minimaal één keer per jaar gecontroleerd dienen te worden op functionaliteit en dat- indien nodig -de functionaliteit van de voorziening hersteld wordt. Het controleren op functionaliteit dient uitgevoerd te worden buiten de kwetsbare periode.

Aanwijzingen voor gebruik

- Op alle van nature in het wild levende planten en dieren en hun leefgebied geldt de specifieke zorgplicht zoals opgenomen in artikel 11.27 van het Besluit activiteiten leefomgeving. Gelet op deze specifieke zorgplicht dient inzicht verkregen te worden met betrekking tot de aanwezigheid van soorten op de locatie van de activiteit. Hierbij geldt dat objectief vastgesteld moet worden of soorten negatieve gevolgen ondervinden van de voorgenomen activiteiten. Indien noodzakelijk moeten maatregelen getroffen worden om negatieve gevolgen zoveel als redelijkerwijs verwacht kan worden te voorkomen. Indien negatieve gevolgen redelijkerwijs niet te voorkomen zijn, dient de activiteit gestaakt te worden.
- In het kader van de specifieke zorgplicht dient tevens rekening gehouden te worden met broedgevallen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.
- Indien de ontheffinghouder de onderhoudsverplichting wenst over te dragen aan een derde, dan moet de ontheffinghouder zorgdragen voor het contractueel vastleggen daarvan.

OVERWEGINGEN

Aanleiding

Op 30 november 2023 hebben wij de ontvangst geregistreerd van een aanvraag om ontheffing als bedoeld in artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb). De aanvraag heeft betrekking op het verduurzamen van één woning aan de Sluisweg 130 te Hardinxveld-Giessendam en is aangevraagd namens Fien Wonen. De aanvraag betreft het opzettelijk verstoren van de laatvlieger, alsmede het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de laatvlieger. Ontheffing wordt gevraagd voor het overtreden van de verbodsbepalingen zoals genoemd in:

- artikel 3.5, tweede lid, van de Wnb voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de laatvlieger (*Eptesicus serotinus*);
- artikel 3.5, vierde lid, van de Wnb voor wat betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de laatvlieger (*Eptesicus serotinus*).

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode 11 januari 2024 tot en met 11 januari 2029.

Relevante documenten

Bij de aanvraag zijn de volgende, voor dit besluit relevante, documenten toegevoegd:

- Activiteitenplan Sluisweg 130 Hardinxveld-Giessendam, Tauw B.V., kenmerk: R005-1278199VSX-V02-hme-NL, 12 oktober 2023 (ODH895277);
- Activiteitenplan Sluisweg Hardinxveld-Giessendam, Tauw B.V., kenmerk R003-1278199VSX-V01-kzo-NL, 22 maart 2022 (ODH895282), inclusief de bijlages
 - o Natuurtoets Sluisweg Hardinxveld-Giessendam, Tauw B.V., kenmerk R001-1278199VSX-V02-mwl-NL, 28 september 2021;
 - o Ecologisch onderzoek Sluisweg Hardinxveld-Giessendam, Tauw B.V., kenmerk R002-1278199VSX-V01-baw-NL, 1 november 2021;
 - o Energielabel per woning en foto's binnenklimaat woningen Sluisweg, Tauw, kenmerk R003-1278199VSX-V01-kzo-NL.
- *E-mail*, Aanvulling gegevens ontheffingsaanvraag laatvlieger - Sluisweg Hardinxveld-Giessendam aanvullende informatie, Tauw B.V., 29 februari 2024 (ODH986915).

Op 3 mei 2024 hebben wij de volgende, voor dit besluit relevante, aanvullende gegevens ontvangen:

- *E-mail*, FW: Zaaknummer: 01084470, Tauw B.V., 3 mei 2024 (ODH1175581).

Op 27 september 2024 hebben wij de volgende, voor dit besluit relevante, aanvullende gegevens ontvangen:

- RE: Verzoek aanvullingen Sluisweg 130 Hardinxveld-Giessendam (zaaknummer 01089088), Fien wonen, 27 september 2024 (ODH1175932);
- *Foto van de 'kattenstaartjes/spouwborstels'* (ODH1175931).

Procedure

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Op grond van het overgangsrecht in de Aanvullingswet natuur Omgevingswet is de Wnb nog van toepassing op deze procedure.

Titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 5.1 van de Wnb zijn toegepast op deze aanvraag.

Doordat de aangeleverde gegevens onvolledig waren, is op 27 september per mail verzocht om aanvullende gegevens.

Verlenging

Met toepassing van artikel 5.1, tweede lid, van de Wnb hebben wij op 20 december 2023 de termijn voor de afhandeling van de aanvraag met zeven weken verlengd.

Bevoegd gezag

De handeling wordt verricht binnen de provincie Zuid-Holland. Gelet op de bepalingen in artikel 1.3 van de Wnb zijn wij bevoegd gezag voor de beoordeling van de aanvraag.

Toetsingskader en grondslag beschikking

De aanvraag is getoetst aan de artikelen 3.5 en 3.8 van de Wnb en de Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland.

De laatvlieger is een van nature in Nederland in het wild levend dier van soorten genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn.

Op grond van artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wnb is het verboden:

- de laatvlieger opzettelijk te verstoren;
- voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de laatvlieger te beschadigen of te vernielen.

Op grond van artikel 3.8, vijfde lid, van de Wnb wordt een ontheffing slechts verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- de ontheffing nodig is omdat één van de belangen genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, aanhef onder b, van de Wnb aan de orde is; en
- er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Beoordeling

Aanvraag

Fien Wonen is voornemens om de woning aan de Sluisweg 130 te Hardinxveld-Giessendam te verduurzamen. De werkzaamheden omvatten het aanbrengen van spouwmuur-, dak- en vloerisolatie, het uitvoeren van conserveringswerkzaamheden van houten delen van woningen en in pandige renovatie. De woning aan de Sluisweg 130 is onderdeel van een plangebied dat bestaat uit 45 woningen. Voor de overige woningen is in 2022 een ontheffing van de Wet natuurbescherming (kenmerk: ODH447924) aangevraagd vanwege het voorkomen van verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis. Omdat er nog geen plan van aanpak was voor de verblijfplaats van laatvlieger is deze destijds niet meegenomen in de ontheffingsaanvraag.

De werkzaamheden staan gepland te starten na ontheffingverlening en duren ongeveer vier tot zes weken. Met de aangevraagde ontheffingsperiode is rekening gehouden met eventuele uitloop van de werkzaamheden.

Overtreding verbodsbepalingen

Om te bepalen of sprake is van overtreding van de Wnb heeft in 2020 en 2021 nader onderzoek plaatsgevonden naar de aanwezigheid van vleermuizen binnen het plangebied. Het onderzoek is uitgevoerd conform het destijds meest recente Vleermuisprotocol. Daarmee is voldoende aannemelijk gemaakt dat de functies van het plangebied

voor de laatvlieger in kaart zijn gebracht. Hiermee zijn wij van mening dat de onderzoeksinspanning voldoende is geweest.

De laatvlieger is in het plangebied aangetroffen. Onder het dak van de kopgevel van de woning is één zomerverblijfplaats van de laatvlieger aangetroffen. De verblijfplaats van de laatvlieger bevindt zich momenteel onder dakpannen en mogelijk in de spouwmuur die via het dak bereikbaar is. De laatvlieger kan zich verplaatsen onder de dakpannen en zelf een geschikte plek uitzoeken. De isolatiewerkzaamheden aan het dak vinden van binnenuit plaats, waarmee de ruimte onder de dakpannen die de laatvlieger tot zijn beschikking heeft hetzelfde blijft. Tevens kan de laatvlieger nog steeds gebruik maken van het bovenste deel van de spouwmuur en hier naar toe bewegen vanuit de dakpannen. Van zomerverblijfplaatsen van de laatvlieger mag er redelijkerwijs vanuit worden gegaan dat deze ook in gebruik zijn gedurende milde winters door één of enkele individuen als winterverblijfplaats. Er wordt echter vanuit gegaan dat met de geplande werkzaamheden de verblijfplaats verloren gaat en individuen opzettelijk verstoord worden. Hiermee worden de verbodsbepalingen zoals bedoeld in artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wnb overtreden.

Voorgestelde maatregelen

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op laatvlieger tot een minimum te beperken, worden maatregelen voorgesteld zoals beschreven in het 'Activiteitenplan Sluisweg 130 Hardinxveld-Giessendam' van 12 oktober 2023 en de aanvullende informatie van 3 mei en 27 september 2024. Deze maatregelen zien onder andere op het ongeschikt maken van de bebouwing in de actieve periode van de laatvlieger en het treffen van mitigerende en compenserende maatregelen. De werkzaamheden worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige met kennis van vleermuizen.

Geen andere bevredigende oplossing

Het project is locatiegebonden aangezien het gaat om het uitvoeren van verduurzamingswerkzaamheden aan een bestaande woning. Vanwege de slechte isolatie en de aanwezigheid van vocht en schimmels in de woning is het noodzakelijk de woning te verduurzamen. Dit kan bewerkstelligd worden door de voorgestelde werkzaamheden. Het behouden van de woning met de verblijfplaatsen van vleermuizen is geen alternatief, omdat daarmee nauwelijks verbetering van het energielabel optreedt. Het behouden van verblijfplaatsen door permanente voorzieningen op deze locaties te realiseren is het beste alternatief, waarbij ook de woning energetisch verbeteren.

Wat betreft de werkzaamheden worden alle mogelijke mitigerende uitvoeringsmaatregelen getroffen om effecten op de laatvlieger te verminderen, hetgeen wordt opgenomen en geborgd in een ecologisch werkprotocol. Zo wordt er rekening gehouden met de kwetsbare periode van de laatvlieger en worden er maatregelen genomen om effecten tijdens de werkzaamheden te verminderen.

Gelet op de noodzaak en wijze van uitvoering zijn wij van mening dat voldoende is aangetoond dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Door de gekozen werkwijze en periode van uitvoering, wordt schade aan de laatvlieger zoveel mogelijk voorkomen.

Belangenonderbouwing

De ontheffing is aangevraagd op grond van 'het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' zoals genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, aanhef en onder b, sub 3, van de Wnb.

In het Energieakkoord is afgesproken dat de gebouwde omgeving in Nederland in 2050 energieneutraal is. Dat betekent dat er 4,5 miljoen huur- en koopwoningen, laagbouw en hoogbouw, rijtjeswoningen en vrijstaande huizen, energieneutraal gemaakt moeten worden. Alleen door vergaande verduurzaming van de bestaande

woningvoorraad kan het beoogde doel worden bereikt. Daarnaast heeft Nederland ingestemd met het Klimaatakkoord van Parijs dat als centraal doel heeft het reduceren van CO₂-uitstoot.

De bebouwing in het plangebied dateert uit de jaren '30 en eind jaren '40 van de vorige eeuw. De woning is onvoldoende geïsoleerd en voldoet niet meer aan de huidige eisen van deze tijd. Slecht geïsoleerde woningen zorgen voor een groot aandeel in de CO₂-uitstoot, doordat meer gestookt moet worden om een warm binnenklimaat te behouden. De woning heeft energielabel C. Door vloer-, dak en spouwmuurisolatie wordt minimaal het energielabel B behaald. Hiermee voldoet het aan de ambitie dat huurwoningen van wooncorporaties minimaal energielabel B hebben. Het isoleren van de woning draagt daardoor bij aan het verminderen van de CO₂-uitstoot en is zodoende van groot openbaar belang.

Daarnaast wordt met de geplande werkzaamheden het binnenklimaat van de woning verbeterd. In de woning is vocht en schimmels aanwezig. Schimmels kunnen klachten veroorzaken in de luchtwegen van de bewoners, met mogelijke gezondheidsproblemen tot gevolg. Door de isolatie te verbeteren kan de kans op deze gezondheidsproblemen worden verlaagd voor de bewoners van de woning. De geplande werkzaamheden zijn daarmee in het belang van de volksgezondheid.

Gelet op het voorgaande zijn wij van oordeel dat 'het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' voldoende is onderbouwd om de negatieve effecten op de laatvlieger, welke als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, te rechtvaardigen.

Staat van instandhouding

Als gevolg van de werkzaamheden gaat één zomerverblijfplaats, tevens milde winterverblijfplaats, van de laatvlieger verloren. Het is niet zeker waar deze verblijfplaats zich exact bevindt. De laatvlieger kan gebruik maken van de ruimtes onder de dakpannen of via de kantpannen naar de spouwmuur bewegen. De ruimte onder de dakpannen blijft beschikbaar, het bovenste deel van de kopgevel wordt beschikbaar gehouden voor de laatvlieger. De dakpannen worden van binnenuit geïsoleerd. Door deze isolatie kan wel verandering optreden in het microklimaat van de verblijfplaats. De verblijfplaats is voornamelijk in gebruik tijdens de zomer, wanneer de verwarming van binnenuit niet gebruikt wordt. Het klimaat van het dak wordt in deze periode bepaald door het weer. Doordat er aan de buitenste schil van het dak niets veranderd, blijft het microklimaat in de periode dat de laatvlieger de verblijfplaats gebruikt naar verwachting grotendeels hetzelfde als in de oorspronkelijke situatie. Door de isolatie kunnen de dakpannen mogelijk wel warmer worden dan voorheen. De laatvlieger kan zich echter over het gehele dak verplaatsen, waardoor deze naar koelere plekken in de spouwmuur of andere delen van het dak kan verplaatsen wanneer dit nodig is. De dakruimtes en de delen van de spouwmuur zijn beschikbaar tijdens de werkzaamheden en hier kan tijdens de werkzaamheden aan de Sluisweg 130 naar uitgeweken worden door de laatvlieger. Daarnaast is in de week van 20 mei 2024 de isolatie in het bovenste gedeelte van de kopgevels van de woningen aan de Sluisweg 126, 128 en 128 weer verwijderd en is de kopgevel beschikbaar gemaakt voor de laatvlieger. De rest van de spouw is wel geïsoleerd, dit is met elkaar gescheiden door middel van 'kattenstaartjes', een soort spouwborstels. Voor een impressie van de ruimte die beschikbaar is gekomen, zie appendix 1. Hiermee worden er gedurende en na de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden aangeboden ter compensatie voor hetgeen dat verloren gaat.

In het actieve seizoen, welke loopt van 15 april tot en met 15 oktober, worden de verblijfplaatsen ongeschikt gemaakt om te voorkomen dat vleermuizen aanwezig zijn in het plangebied ten tijde van de uitvoering van de werkzaamheden. Door de exclusion flaps kunnen vleermuizen het gebouw wel verlaten maar niet naar hun verblijfplaats terugkeren. Deze maatregel dient minimaal vijf aaneengesloten dagen te worden ingezet onder de juiste omstandigheden waarbij het gebruik van porschuim, glaswol, gaas of netten niet is toegestaan. Minimaal drie van de vijf dagen met gunstige weersomstandigheden dienen aaneengesloten te zijn. Bij overdag slecht weer, maar

's avonds anderhalf uur voor zonsondergang tot en met twee uur na zonsondergang goed weer, telt dit nog steeds als een dag met gunstige weersomstandigheden. Daarnaast dient een controle door een ecologisch deskundige te worden uitgevoerd alvorens het plangebied wordt vrijgegeven. Dit hebben wij in de voorschriften geborgd. Daarmee wordt voorkomen dat individuen worden verwond of gedood.

Afbreuk door de werkzaamheden aan de huidige staat van instandhouding van de laatvlieger vindt niet plaats. In de eerste plaats hebben de ingrepen slechts betrekking op één zomerverblijfplaats en daarmee op een klein onderdeel van de metapopulatie van laatvlieger in deze regio. De laatvlieger maakt gebruik van een netwerk aan verblijfplaatsen. De verwachting is dat er buiten het plangebied in Hardinxveld-Giessendam voldoende geschikte verblijfplaatsen zijn die tot dit netwerk behoren. Deze verblijfplaatsen worden niet aangetast door het voornemen de woning aan de Sluisweg 130 te verduurzamen. Met de voorgenomen maatregelen is het aannemelijk dat laatvlieger in de directe omgeving aanwezig blijven.

In Hardinxveld-Giessendam zijn in de afgelopen vijf jaar geen andere ontheffingen voor de laatvlieger verleend, waardoor er geen sprake is van cumulatieve gevolgen. Op grond van het vorenstaande zijn wij van mening dat de maatregelen, met inachtneming van de voorschriften, voldoende zijn om negatieve effecten te voorkomen dan wel tot een minimum te beperken en dat de werkzaamheden niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de laatvlieger.

Ecologisch werkprotocol

De start van de werkzaamheden dient gemeld te worden bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. De werkzaamheden en de wijze waarop de maatregelen worden uitgevoerd dienen in een ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Dit protocol dient bij het melden van de start van de werkzaamheden meegestuurd te worden. Voorts dient het protocol op de locatie aanwezig te zijn. Hierdoor weten ook de uitvoerders op welke wijze de werkzaamheden zorgvuldig moeten worden uitgevoerd. Wij hebben dit in de voorschriften 1, 2 en 3 vastgelegd.

Samenhangende besluiten

Bij deze beoordeling is uitsluitend gekeken naar mogelijke effecten op laatvlieger op basis van de aangeleverde informatie. Er kunnen nog andere bepalingen van kracht zijn, op grond waarvan vergunningen, toestemmingen of meldingen benodigd zijn om de gevraagde activiteit te kunnen uitvoeren.

Conclusie

Op grond van het vorenstaande kan de gevraagde ontheffing op grond van artikel 3.8, eerste lid, van de Wnb worden verleend.

Appendix 1

Weergave van de beschikbaar gestelde spouwmuur in de woningen aan de Sluisweg 126, 128 130 en 132.

